

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx afxx. xxx 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

(1. behandling)

Demokraterne er glade for, at Naalakkersuisut ved denne lovgivning endnu en gang lægger op til at danne bredt samarbejde i det offentlige, at der ved nærværende lov lægges op til at tydeliggøre sammenhængen imellem alle offentlige instansers forbrug og vort samfunds samlede økonomi.

Lovgivningen her søger at sikre en konsensus i samfundet om, at vi tænker langsigtet og søger at imødegå nogle af de økonomiske udfordringer vi véd der kommer i fht. alderssammensætning i samfundet, fraflytning fra Grønland, et social,- skole,- og sundhedsvæsen der har brug for bedre kompetencer, råderum og hjælp hvis de skal blive ved med at favne deres opgaver på en forsvarlig måde. Og ikke mindst et velfærdssystem der ikke kan blive ved med at være status quo, men som nødvendigvis må gøres bedre.

Det er bydende nødvendigt, at budgetlovgivning diskuteres grundigt igennem.

At diskutere lånoptagning, investeringer og langsigtet finanspolitisk holdbare projekter er nødvendigt. Men diskussionen er ikke kommet ret langt endnu.

Hvad vil vi egentlig på lang sigt?

Det er nu vi ikke må ryste for meget på hånden og lukke os inde i egne ideologier og styre efter kortsigtede gevinster, men skal tænke i, hvad der er bedst for vor fremtid og hvad vi har mest glæde af som samfund. Der lægges op til refleksion ved hver eneste lånoptagelse, og det er glædeligt, men samtidig skal vi være enige om, hvor innovation, stimulering af det private erhvervsliv og væksthæmmende initiativer skal komme fra – hvordan finansierer vi dette? Status quo er ikke en mulighed, så... Hvordan ser vi gerne vort samfund om 20 år?

Vi skal samtidig som politikere og som samfund gøre os selv fuldstændigt bevidst om, hvilke krav vi kan stille til en befolkning vi ikke altid kan yde hjælp når sjælen gør ondt – det koster os dyrt at borgere har det svært, både menneskeligt og økonomisk, og jo længere tid der går inden hjælpen når frem, jo vanskeligere bliver det.

Befolkningens fysiske og psykiske sundhedstilstand er forudsætningen for en sund økonomi på længere sigt, for et højere uddannelsesnivea og senere en højere levestandard og et mere levende og sundt erhvervsliv.

Det nødvendiggør en grundigere styring med de offentlige midler, og vi noterer os med glæde, at en del af effekten tiltænkt i dette forslag, netop giver os en mulighed for at prioritere, omprioritere og tænke nyt indenfor den offentlige sektor, og også at afbureaukratisere og slanke.

Det giver os anledning til at granske, om vore investeringer gavner og er holdbare og understøtter den udvikling vi gerne vil have i Grønland.

Vi sidder med flere betydelige renoveringsefterslæb, blandt andet på boligområdet, som kunne have været undgået. Derfor er vi glade for likviditetskravet i kommuner og Selvstyre, samt den nye måde at fordele projektering og anlægsbevillinger på, dette håber vi kan være med til at imødegå denne slags problemer i fremtiden.

En fond til langsigtede investeringer er en rigtigt god idé, men fonden skal agere sammen med rådgivere som ikke har aktier i hverken politiske gøremål, eller i begunstigede af beslutninger der træffes.

Med andre ord, skal disponering ske efter anbefalinger fra professionelle, og fornuftig rådgivning bør ligge til grund for Inatsisartuts og Naalakkersuisuts beslutninger omkring anvendelse af midler fra fonden.

Den bør søges konstrueret så den modgår politikeres kortsigtede ønsker om politiske gevinster, og have en række transparens,- og anti-korrupsions mekanismer ved anvendelse af midler fra fonden på plads ved sin fødsel.

Vi har før set både kartelvirksomhed, og reelt unødvendig monopol-virksomhed som resultat af politiske ønsker, og politisk disponerede midler, og mener vi burde kunne høste frugterne af tidligere erfaringer nu.

Som et lille samfund er vi til stadighed særligt sårbare overfor både kortsigtede politiske luner og korrupsion indenfor brancher hvor der er forholdsvist få til at byde ind, eller hvor der findes mangelfuldt tilsyn eller manglende kompetencer; det skal vi aktivt modgå så systemisk som muligt.

Det er glædeligt at vi nu ser med kritisk blik på offentlige budgetter.

Det er dejligt med nogle rammer der fremmer sund fornuft omkring anvendelsen af vore skattekroner.

Men dette lovforslag handler i bund og grund om, at vi tilpasser os en skiftende økonomisk kurs ved hvert regeringsskifte. Vi ville hos Demokraterne klart foretrække at måden vi forvaltede vore penge på, generelt var efter bredere forlig, og er derfor fantastisk glade for, at der nu pålægges det offentlige at arbejde med 10-årige, rullende sektorplaner.

På denne måde kan både erhverv, borgere og departementer bedre disponere og med større sikkerhed planlægge udvikling og byggeri, satsninger og investeringer – uden konstant at skulle

frygte at en ny politisk sammensætning i regering kommer helt på tværs af disse planer. Det er det eneste rigtige at gøre. Så tak for det.

Det stiller samtidig højere krav til kommunikation, inddragelse og effektive forhandlinger både partier, offentlige instanser og privat/offentligt erhverv imellem.

Dog skal vi igen sige herfra; sørg nu for, at disse langsigtede planer ikke kan give anledning til konkurrence-forvriddning eller udnyttelse af offentlige penge, vær opmærksomme på den købekraft det offentlige har, og den forholdsvist lille private sektor vi har, og tænk innovativt i forhold til at fremme den private sektor, og at sikre at vi får lavet en række fair regler alle kan byde ind på og deltage i, når vi effektiviserer og omlægger.

Det bliver spændende at høre mere om, hvordan Naalakkersuisut tænker at opkvalificering og øgede krav til økonomistyring skal implementeres og sikres i landet. Lykkes det, kan det danne baggrund for samme øvelse i f.eks. den sociale sektor, hvor der er mangel på socialrådgivere, psykologer/relevante terapeuter og andre sektorer der har brug for flere uddannede.

Det kan vise sig at blive en stram øvelse at få folk på plads, men vi håber det får det ønskede afkast, og at man sikrer en fastholdelsesstrategi og en sund rekrutteringsstrategi.

I forhold til sanktionsmulighederne, er det vanskeligt at se hvilke mange uforudsete udgifter kommunerne kan løbe ind i. I det foregående år er Naalakkersuisut f.eks. trådt til med ekstra penge til udbedring af stormskader, ekstra bevillinger til fåreholdere og ekstra bevillinger til udbedring af skimmelskader, rejsehold til hjælp for udsatte borgere mm. Der findes konti hvor man med god samvittighed kan afholde pludselige udgifter.

Vi skal alt i alt være opmærksomme på, at anvende denne lov som en positiv forudsætning for, at vi fremadrettet i landet budgetterer realistisk og ansvarligt, og det glæder vi os til. Vi mener også, at vi samtidig skal være opmærksomme på, at denne måde at styre både budgetter og udgifter vil kunne afdække en række udfordringer og udgifter, vi ikke har råd eller kompetencer til. Her tænkes særligt på det sociale område, hvor vi alt andet lige også har et enormt efterslæb, og fortsat har et stort behov for fleksibilitet og nytænkning.

Her må vi tale ærligt med hinanden, og sikre at pengene går til hjælp til borgerne der har behov for det, og ikke til mere bureaukrati.

At holde budgettet er ét skridt i den rigtige retning.

Vi i Demokratesne håber at vi ved kommende implementering af al lovgivning, holder os for øje at vi rydder tungt bureaukrati af vejen, så både borgere og medarbejdere i både kommuner og Selvstyre-regi oplever et løft, hurtigere sagsgange, korrekt sagsbehandling for alle borgere, samt erhvervsliv er også et ønskeligt afkast på sigt.

Med disse ord sender vi forslaget til videre behandling i Finans,- og Skatteudvalget.